

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym dnia 30 lipca 2019 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wniosła przeciwko (...) Publicznemu Szpitalowi (...) w N. o zapłatę kwoty 57 748,31 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od kwoty 42 269,62 zł od dnia 4 lipca 2019 r. do dnia zapłaty, ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 4888,07 zł od dnia 3 lipca 2019 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu, powódka wskazała, iż w ramach prowadzonej działalności gospodarczej sprzedała na rzecz pozwanej produkty lecznicze, z tytułu czego wystawiła na rzecz pozwanej szereg faktury VAT. Mimo upływu terminów płatności, pozwana nie spełniła roszczenia, wobec czego powódka wezwała pozwaną do zapłaty jednakże bezskutecznie.

Nakazem zapłaty z dnia 1 października 2019 r. Referendarz sądowy w Sadzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie VI Wydziale Cywilnym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W przepisany terminie, pozwany wniósł sprzeciw od ww. nakazu zapłaty, zaskarżając nakaz w całości, wnosząc o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany oświadczył o posiadaniu wiedzy dotyczącej zadłużenia oraz nieterminowym spłaceniu zobowiązań, o czym informował powódkę i mimo tego strony dojdą do porozumienia. Nadto pozwany podniósł, iż niniejszy pozew został przedwcześnie wniesiony do Sadu, zaś w związku z trudną sytuacją finansową pozwanego pozwany zaciągnął kredyt na uregulowanie zobowiązań również w stosunku do powódki.

Przelewem z dnia 30 grudnia 2019 r. pozwany uiszczył na rzecz powódki kwotę 42 269,62 zł, wobec czego powódka oświadczyła o cofnięciu powództwa co do kwoty 42 269,62 zł wraz ze zrzeczeniem się roszczenia do tej kwoty, podtrzymując jednocześnie żądanie pozwu co do kwoty 17 458,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 4888,07 zł od dnia 30 lipca 2019 r. do dnia zapłaty; 1980,30 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 4 lipca 2019 r. do dnia 30 grudnia 2019 r. oraz w zakresie kwoty 10 590,62 zł tytułem opłaty windykacyjnej oraz wnosząc o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 18 maja 2020 r. Sąd umorzył postępowanie ponad żądanie kwoty 17 458,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 4888,07 zł od dnia 30 lipca 2019 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

Na rozprawie w dniu 15 października 2020 r. przedstawiciel pozwanego oświadczył o uznaniu roszczenia w zakresie kwoty 1980,30 zł tj. kwoty skapitalizowanych odsetek z opóźnieniem od zapłaconych z opóźnieniem faktur VAT na kwotę 42 269,62 zł oraz żądanie odsetek od kwoty 4888,07 zł od dnia 30 lipca 2019 r. do dnia 13 października 2020 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W wyniku przeprowadzonego przetargu w dniu 24 sierpnia 2017 r. (...) publiczny Szpital (...) w N. zawarł z Konsorcjum firm (...) spółką akcyjną (...) LOGISTYKA spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w K. umowę nr (...)/Leki, przedmiotem której było dostarczanie pozwanemu zgodnie z jego pisemnym zamówieniem leków dla potrzeb pacjentów leczonych (...) w N. za wynagrodzeniem.

Dowód:

- umowa z dnia 24 sierpnia 2017 r. k. 240-243;

- oferta k. 244-255;

- umowa konsorcjum k. 257-258;
- umowa z dnia 14 września 2017 r. k. 262-263;
- załącznik nr 1 k. 264;
- aneks nr (...) k. 261;
- aneks nr (...) k. 259;
- załącznik nr 2 k. 260;
- umowa z dnia 29 października 2018 r. k. 265-267
- oferta k. 268-275;
- oferta dodatkowa k. 276-277;
- pełnomocnictwo k. 278;
- aneks nr (...) k. 279;
- aneks nr (...) k. 280;
- aneks nr (...) k. 281;
- aneks nr (...) k. 282;
- aneks nr (...) k. 283;
- zeznania świadka G. P. k. 635-636;
- zeznania K. L. k. 636-637;

W ramach trwającej współpracy, pozwany dokonał zakupu towarów od powódki na łączną kwotę 42 269,62 zł, wobec czego powódka wystawiła na rzecz pozwanej szereg faktur VAT, przy czym w związku z opóźnieniem pozwanego w płatnościach, łączna kwota należności z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania należności wynosząca równowartość kwoty 40 euro wyniosła 4888,07 zł, a wysokość skapitalizowanych odsetek wyniosła 10 590,62 zł. Łączna kwota należności wyniosła 57 748,31 zł.

Wystawiono na rzecz pozwanej następujące faktury VAT:

1. (...)
2. (...)
3. (...)
4. (...)
5. (...)
6. (...)
7. (...)

8. (...)
9. (...)
10. (...)
11. (...)
12. (...)
13. (...)
14. (...)
15. (...)
16. (...)
17. (...)
18. (...)
19. (...)
20. (...)
21. (...)
22. (...)
23. (...)
24. (...)
25. (...)
26. (...)
27. (...)
28. (...)
29. (...)
30. (...)
31. (...)
32. (...)
33. (...)
34. (...)
35. (...)
36. (...)

37. (...)
38. (...)
39. (...)
40. (...)
41. (...)
42. (...)
43. (...)
44. (...)
45. (...)
46. (...)
47. (...)
48. (...)
49. (...)
50. (...)
51. (...)
52. (...)
53. (...)
54. (...)
55. (...)
56. (...)
57. (...)
58. (...)
59. (...)
60. (...)
61. (...)
62. (...)
63. (...)
64. (...)
65. (...)

66. (...)
67. (...)
68. (...)
69. (...)
70. (...)
71. (...)
72. (...)
73. (...)
74. (...)
75. (...)
76. (...)
77. (...)
78. (...)
79. (...)
80. (...)
81. (...)
82. (...)
83. (...)
84. (...)
85. (...)
86. (...)
87. (...)
88. (...)
89. (...)
90. (...)
91. (...)
92. (...)
93. (...)
94. (...)

- 95. (...)
- 96. (...)
- 97. (...)
- 98. (...)
- 99. (...)
- 100. (...)
- 101. (...)
- 102. (...)
- 103. (...)
- 104. (...)
- 105. (...)
- 106. (...)
- 107. (...)
- 108. (...)
- 109. (...).

Dowód:

- faktury VAT k. 284-413;
- zeznania świadka G. P. k. 635-636;
- zeznania K. L. k. 636-637;

Pismem z dnia 24 maja 2018 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty w terminie do dnia 7 czerwca 2018 r. łącznej kwoty 47 080,50 zł.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 24 maja 2018 r. k. 237-238;
- dowód nadania k. 239;

Przelewem z dnia 30 grudnia 2019 r. pozwany uiścił na rzecz powódki łączną kwotę 42 269,62 zł. A w dniu 13 października 2020 roku kwotę 4888,07 zł

Dowód:

- potwierdzenie przelewu z dnia 30 grudnia 2019 r. k. 206;
- potwierdzenie przelewu z dnia 13 października 2020 r. k. 634a;
- zeznania świadka G. P. k. 635-636;

- zeznania K. L. k. 636-637;

Sąd ustalił zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Powództwo zostało uznane za zasadne w zakresie kwoty 1980,30 zł należności odsetkowej oraz w zakresie odsetek od kwoty 4888,07 zł od dnia 30 lipca 2019 roku do dnia zapłaty tj. do 13 października 2020 roku.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie przedłożonych przez strony dowodów z dokumentów, których autentyczność nie była kwestionowana oraz na podstawie zeznań świadka G. P. i reprezentanta pozwanego K. L., gdyż brak było podstaw by odmówić im wiary.

Powód żądał zapłaty z tytułu umowy sprzedaży. Stosownie do treści art. 535 k.c., przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Wydanie rzeczy przez sprzedającego oznacza przeniesienie jej posiadania, co z kolei prowadzi do przejścia na kupującego własności rzeczy na mocy art. 155 § 2 k.c. Stąd też wydanie towaru rozstrzyga o spełnieniu zobowiązania sprzedawcy i tym samym decyduje o wykonaniu przez niego umowy. Wykonanie zobowiązania z chwilą wydania towaru powoduje nabycie przez sprzedawcę z tą samą chwilą prawa do domagania się, aby kupujący spełnił swoje zobowiązanie wzajemne wynikające z treści art. 535 k.c., polegające na zapłacie ceny towaru.

W sprawie między stronami niesporny był stan faktyczny. Mimo, że pozwana złożyła sprzeciw od nakazu zapłaty i wносиła o oddalenie powództwa, to przyznała jednocześnie zarówno istnienie wierzytelności jak i jej wysokość. Sporne było ustalenie czy wytoczenie powództwa było przedwczesne, zasadność żądania zapłaty 10590,62 zł tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności oraz dochodzenie kosztów procesu przez powoda.

W pierwszej kolejności należało więc uznać, że nie ma racji pozwany wskazując na przedwczesność wytoczonego powództwa. Nie budziło żadnych wątpliwości, że wierzytelności powoda stały się wymagalne w 2018 roku (płatności były wymagalne od dnia 8 stycznia 2018 roku do dnia 23 marca 2018 roku).

Skoro pozew złożono 30 lipca 2019 roku, to złożono go ponad rok po okresie wymagalności ostatniej z kilkudziesięciu faktur.

Pozwany był wzywany do zapłaty, lecz w wyznaczonych terminach nie wywiązał się ze zobowiązania. Samo zaś informowanie powoda o złej sytuacji finansowej i jej rzeczywiste istnienie, nie może przesądzać o braku możliwości dochodzenia przez wierzyciela jego słusznych, istniejących i wymagalnych zobowiązań. Ewentualne dalsze porozumienia w zakresie spłaty mogą obowiązywać wyłącznie gdy obie strony wyrażą na to zgodę. Tym samym nie było żadnych podstaw do oddalenia powództwa w zakresie dochodzonych i do tej pory nie spłaconych zobowiązań w kwocie 1980,30 złotych tytułem skapitalizowanych odsetek od faktur zapłaconych po terminie oraz odsetek od kwoty 4888,07 złotych, zwłaszcza że w tym zakresie pozwany uznał na rozprawie w dniu 15 października 2020 roku powództwo.. O odsetkach orzeczono na zasadzie art. 481 k.c.

W pozostałym zakresie tj. co do kwoty 10 590,62 zł powództwo podlegało oddaleniu o czym orzeczono w pkt II wyroku.

Podstawy prawnej powództwa w tej części upatrywać należało w treści art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Zgodnie z przywołanym przepisem wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o którym mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1, bez wezwania, przysługuje od dłużnika z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania należności równowartość kwoty 40 euro przeliczonych na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne. Jak zauważono w judykaturze rekompensata za koszty odzyskiwania przysługuje wierzycielowi bez konieczności wykazania, że koszty

te zostały poniesione. Roszczenie o rekompensatę w wysokości 40 euro powstaje po upływie terminów zapłaty ustalonych w umowie lub ustalonych zgodnie z art. 7 ust. 3 i art. 8 ust. 4 wskazanej ustawy (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2015 r., sygn. akt III CZP 94/15).

Możliwość dochodzenia roszczenia tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności służy zapobieganiu opóźnieniom i zapobiegać ma efektowi „domina” w którym dochodzi do opóźnień w płatnościach na rzecz kolejnych kontrahentów. Mimo, iż ww. kwota przysługuje co do zasady wierzycielowi bez względu na czynności przez niego podejmowane i jego zachowanie, to każdorazowo do oceny Sądu pozostaje kwestia, czy dochodzenia tego typu wierzytelności nie stanowi nadużycia prawa zgodnie z art. 5 k.c.

W rozpoznawanej sprawie ustalono, że opóźnienia w płatnościach wobec pozwanej trwają systematycznie już od 16 lat i jest to wynikiem systemowo wadliwego skonstruowania systemu finansowania opieki zdrowotnej, gdzie pozwana nie otrzymuje wystarczających środków z NFZ. Strona powodowa wie o sytuacji pozwanego, pozwany systematycznie spłaca zobowiązań wraz z należnymi odsetkami. Dodatkowo zwraca uwagę, że poszczególne faktury, potwierdzające poszczególne transakcje handlowe opiewają na niskie kwoty. Znaczna jest liczba transakcji handlowych o stosunkowo niskiej wartości, a żądana kwota rekompensaty wynika z samej ilości transakcji. Powództwo w tym zakresie Sąd uznał jako zmierzające do pogłębienia negatywnej sytuacji finansowej pozwanego oraz stanowiące w tym konkretnym przypadku nadużycie prawa, podlegało oddaleniu.

Z materiału dowodowego wynika, że takie powód zdaje sobie sprawę z tych okoliczności, już od wielu lat, a mimo to kontynuuje współpracę z pozwanym, co oznacza że musi taki stan rzecz mimo wszystko akceptować.. Pozwany płaci należności z opóźnieniem wraz z pożytkami w postaci odsetek. Wynika to ze złej sytuacji finansowej szpitali, za którą pozwany nie odpowiada. W tych okolicznościach uwzględnienie powództwa nie dość że prowadziłoby do pogorszenia sytuacji pozwanego, który zajmuje się działalnością leczniczą..

Tytułem wyjaśnienia wskazać należy, że powołana ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (poprzednio o terminach zapłaty w transakcjach handlowych) została wprowadzona do polskiego porządku prawnego w związku z implementacją dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 roku w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych. Celem dyrektywy była ochrona przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich, przed opóźnieniami w płatnościach w transakcjach handlowych zapewniając regulowanie należności w odpowiednim terminie. Podstawowym jej celem było więc zwalczanie opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych, tak aby zapewnić właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego (art. 1 ust. 1 dyrektywy). Rozwiązania przewidziane dyrektywą miały zniechęcić kontrahentów do opóźnień w płatnościach, poprzez wprowadzenie możliwości żądania przez wierzyciela w danych sytuacjach odsetek za opóźnienie w określonej wysokości czy też wprowadzenie stałej kwoty rekompensaty na pokrycie ponoszonych przez wierzycieli kosztów odzyskiwania należności. Powołana dyrektywa wskazywała, że państwa członkowskie powinny zapewnić, aby wierzyciel był uprawniony do uzyskania od dłużnika co najmniej stałej kwoty 40 euro w przypadku gdy odsetki za opóźnienia w płatnościach stają się wymagalne w ramach transakcji handlowych (art. 6 ust. 1). Ponadto, państwa członkowskie miały zapewnić, aby kwota ta była płacona bez konieczności przypomnienia, jako rekompensata za koszty odzyskiwania należności poniesione przez wierzyciela (art. 6 ust. 6 ust. 2).

Wskazania te znalazły odzwierciedlenie w przywołanym wyżej art. 10 ust. 1 ustawy. Celem ustawy było zwalczanie pogłębiającego się problemu zatorów płatniczych przez wprowadzenie instrumentów wspomagających zmniejszenie opóźnień w zapłacie należności oraz dyscyplinujących do stosowania krótkich terminów zapłaty. Wprowadzenie natomiast instrumentu uprawnienia do żądania rekompensaty miało prowadzić do zwrotu wierzycielowi kosztów, które poniósł przy dochodzeniu należnej mu od dłużnika kwoty. Kwota równowartości 40 euro ma charakter ryczałtowy, a możliwość jej dochodzenia nie jest uwarunkowana spełnieniem jakichkolwiek dodatkowych przesłanek. Podkreślenia jednak wymaga, że choć ustawa nakłada na dłużnika obowiązek uiszczenia tej kwoty, bez względu na to czy wierzyciel jakiegokolwiek koszty z tego tytułu poniósł, to możliwość jej zasądzenia jest ściśle uzależniona od okoliczności konkretnej sprawy. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 11 grudnia 2015 roku (sygn. akt III CZP 94/15) wskazał, że mając na uwadze dolegliwość dla dłużnika takiej sankcji, to do sądu orzekającego w

sprawach o przyznanie równowartości 40 euro, należy zbadać czy w okolicznościach konkretnej sprawy wierzyciel nie nadużył przyznanego mu prawa, biorąc pod uwagę art. 5 k.c. W określonym układzie sytuacyjnym żądanie zasądzenia zryczałtowanej kwoty rekompensaty odzyskiwania należności może zostać zatem uznane za sprzeczne ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego (por. Konrad Osajda (red.), Ustawa o terminach zapłaty. Komentarz, wyd. 1, Legalis/el.)). Wskazać przy tym należy, że art. 5 k.c. stosowany może być jedynie wyjątkowo, skorzystanie z tej klauzuli generalnej ma bowiem na celu zapobieganie sytuacji, w której wykorzystanie uprawnień wynikających z przepisów prawa prowadziłyby do skutków nieaprobowanych ze względu na zasady współżycia społecznego czy też skutków odbiegających w sposób zasadniczy od celu danej regulacji prawnej. Jedynie wyjątkowo dochodzenie tego rodzaju roszczenia może być uznane za sprzeczne z moralnością ujmowaną w obrocie profesjonalnym jako dobre obyczaje kupieckie, zasady uczciwego obrotu. O sprzeczności dochodzenia tego roszczenia z tak rozumianą moralnością może wskazywać występowanie takich elementów jak niewielka suma transakcji, nieznaczny okres opóźnienia, wyjątkowość zdarzenia, brak choćby hipotetycznej szkody, brak wpływu na płynność finansową wierzyciela czy też brak podejmowania przez wierzyciela działań w celu odzyskania wierzytelności. W przypadku wystąpienia tego rodzaju okoliczności za wystarczającą ochronę dla interesów kontrahenta należy uznać roszczenie o odsetki za występujące opóźnienie .

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, wskazać należy, że o ile należności z ww. faktur VAT regulowane były z opóźnieniem, to uznane zostało roszczenie zapłaty odsetek od nich. To odsetki za opóźnienie stanowią wynagrodzenie za korzystanie z cudzego kapitału i to wynagrodzenie powódka ma zapewnione. Istoty jest też cel transakcji, tu chodziło o zakup lekarstw dla leczenia ludzi, czego pozwany jako Szpital nie może odmówić. W grę chodzi też pewien cel publiczny jakim jest zapewnienie opieki zdrowotnej ludziom. W ocenie Sądu pozwany nie mógł nie zmawiać leków ze względu na konieczność zapewnienia ochrony życia i zdrowia ludzkiego. Odpowiedź na pytanie czy ma to się odbywać kosztem powoda, jest oczywiście negatywna, ale powód otrzymał albo otrzyma należne wynagrodzenie w postaci odsetek

Powyższe w ocenie Sądu świadczy o zaburzeniu równowagi pomiędzy celem wprowadzenia instytucji rekompensaty, a wagą naruszenia obowiązku zachowania terminów regulowania należności oraz uszczerbkiem spowodowanym przez to naruszenie. Jak już wskazywano instytucja rekompensaty za koszty odzyskiwania należności miała z jednej strony motywować kontrahentów do terminowej zapłaty, z drugiej zaś strony umożliwić wierzycielom prostsze (bo bez konieczności wykazywania poniesionych kosztów) dochodzenie ich zwrotu od dłużnika. Podkreślić należy, że celem ustawodawcy nie było wprowadzenie do porządku prawnego źródła dodatkowego zarobkowania dla wierzycieli. Samo nazewnictwo powyższej regulacji jako rekompensaty za koszty odzyskiwania należności daje podstawę do przyjęcia, że miała ona prowadzić do wynagrodzenia wierzycielom strat poniesionych w związku z nieterminową spłatą, w tym polegających na konieczności przeprowadzenia działań windykacyjnych. Nie miała ona jednak stanowić dodatkowego zarobku w związku z zawieraniem transakcjami handlowymi.

W zakresie kosztów procesu powód winien być w sprawie traktowany jako strona wygrywająca, ale zachodził szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 102 k.p.c. do odstąpienia od obciążania pozwanego kosztami procesu. Za takim stanowiskiem przemawia nie tylko rodzaj działalności świadczonej przez pozwanego oraz jego całkowita zależność od środków finansowania udzielanych przez podmiot trzeci, a także jego obecna bardzo trudna sytuacja finansowa. Bez wątpienia każde dodatkowe obciążenia finansowe pozwanego szpitala, spowodują dalsze pogorszenie możliwości świadczenia usług i sytuacji finansowej.

Tym samym mimo poniesionych przez powoda kosztów, Sąd zdecydował o odstąpieniu od obciążania pozwanego kosztami o czym orzeczono w pkt. III wyroku.

Zgodnie z art. 333 §1 pkt 2 k.p.c.. Sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli zasądza roszczenie uznane przez pozwanego.

Mając na uwadze, iż na rozprawie w dniu 15 października 2020 r. przedstawiciel pozwanego oświadczył o uznaniu roszczenia w zakresie w jakim zasługiwało ono na uwzględnienie, należało orzec jak w pkt IV wyroku.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w wyroku.

ZARZĄDZENIE

1.(...)

2. (...)

3.(...)